WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY IV SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Opracowane na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji z 2026 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego oraz programu nauczania i serii „Słowa na start! dla klasy 4" (Wydawnictwo Nowa Era)

OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY KLASYFIKACYJNE ŚRÓDROCZNE I ROCZNE

Dopuszczająca (2)	Uczeń wykonuje proste zadania o niewielkim stopniu trudności samodzielnie lub z pomocą nauczyciela. Czyta płynnie proste teksty głośno. Wypowiada się krótkimi zdaniami, popełniając nieliczne błędy. Zna treść lektur obowiązkowych w zakresie podstawowych faktów. Stosuje z pomocą nauczyciela podstawowe formy wypowiedzi.
Dostateczna (3)	Uczeń czyta cicho ze zrozumieniem krótkie teksty i opowiada ich treść własnymi słowami. Rozróżnia informacje ważne od drugorzędnych. Samodzielnie redaguje proste formy użytkowe (zaproszenie, ogłoszenie, list, życzenia). Stosuje podstawowe zasady ortografii i interpunkcji. Odróżnia fikcję literacką od elementów realistycznych.
Dobra (4)	Uczeń czyta płynnie i sprawnie z odpowiednią intonacją. Samodzielnie formułuje plan ramowy i szczegółowy. Redaguje wyczerpujący opis postaci, przedmiotu oraz rozwinięte opowiadanie. Poprawnie odmienia części mowy i rozpoznaje części zdania. Cechuje się dobrą znajomością treści lektur.
Bardzo dobra (5)	Uczeń przeprowadza pełną analizę tekstu literackiego i wyciąga samodzielne wnioski. Dostrzega w utworze wartości etyczne i społeczne. Redaguje dojrzałe opowiadanie twórcze z dialogiem. Bezbłędnie stosuje zasady gramatyczne, ortograficzne i interpunkcyjne. Wygłasza teksty z pamięci z właściwą dykcją.
Celująca (6)	Uczeń wykazuje zainteresowania czytelnicze i humanistyczne. Tworzy własne próby literackie (wiersze, opowiadania, komiksy).

I. CZYTANIE I SAMOKSZTAŁCENIE

Dopuszczająca (2)	• Czyta głośno proste teksty płynnie i wyraźnie. • Odnajduje w tekście informacje podane wprost. • Rozpoznaje dosłowne znaczenie większości wyrazów. • Z pomocą nauczyciela korzysta ze słownika ortograficznego.

Dostateczna (3)	• Czyta cicho ze zrozumieniem krótkie teksty i opowiada ich treść. • Odróżnia informacje ważne od drugorzędnych. • Ustala kolejność zdarzeń w utworze i określa temat tekstu. • Posługuje się słownikiem ortograficznym i słownikiem języka polskiego.
Dobra (4)	• Czyta ze zrozumieniem teksty kultury i samodzielnie odnajduje w nich informacje ukryte. • Rozróżnia i stosuje w praktyce pojęcie synonimu oraz słownik wyrazów bliskoznacznych. • Określa doświadczenia bohaterów i porównuje je z własnymi. • Prawidłowo akcentuje i stosuje pauzy podczas czytania głośnego.
Bardzo dobra (5)	• Czyta teksty świadomie i krytycznie, samodzielnie określając ich główną myśl i problematykę. • Świadomie i sprawnie posługuje się różnymi słownikami (ortograficznym, języka polskiego, synonimów). • Samodzielnie selekcjonuje i porządkuje informacje pozyskane z różnych źródeł.
Celująca (6)	• Samodzielnie i krytycznie dokonuje analizy i interpretacji skomplikowanych tekstów kultury. • Korzysta ze źródeł informacji (w tym cyfrowych) w sposób dojrzały i twórczy. • Wykazuje się bogatą wiedzą czytelniczą i z sukcesami bierze udział w konkursach czytelniczych.

II. TWORZENIE WYPOWIEDZI PISEMNYCH, GRAMATYKA, ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA

Dopuszczająca (2)	• Zna cechy gatunków: kartka z życzeniami, zaproszenie, ogłoszenie, list prywatny, opis postaci, opis przedmiotu i pisze je według wzoru lub z pomocą nauczyciela. • Rozpoznaje części mowy: czasownik, rzeczownik, przymiotnik. • Dzieli wyraz na głoski, litery i sylaby. • Rozpoznaje zdanie oznajmujące, pytające i rozkazujące. • Zna podstawowe zasady pisowni wielką i małą literą oraz wyrazów z ó/u, rz/ż, ch/h.
Dostateczna (3)	• Samodzielnie redaguje kartkę z życzeniami, zaproszenie, ogłoszenie, list prywatny, prosty opis i opowiadanie z zachowaniem akapitów. • Odmienia w stopniu przeciętnym rzeczownik i przymiotnik przez przypadki, liczby i rodzaje. • Określa osobę, liczbę, czas i rodzaj czasownika. • Odróżnia zdanie od równoważnika zdania oraz zdanie pojedyncze od złożonego. • Stosuje zasady ortograficzne i interpunkcyjne (kropka, pytajnik, wykrzyknik, przecinek przed spójnikami).

Dobra (4)	• Tworzy poprawne wypowiedzi pisemne: przemyślany opis postaci, przedmiotu, rozwinięte opowiadanie i list prywatny z zachowaniem trójdzielności kompozycyjnej. • Wskazuje w zdaniu odmienne i nieodmienne części mowy (przysłówek, przyimek, spójnik). • Wskazuje w zdaniu podmiot i orzeczenie oraz tworzy proste wykresy zdań. • Poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki. • Wypowiedzi pisemne zawierają nieliczne błędy ortograficzne i interpunkcyjne.
Bardzo dobra (5)	• Redaguje bogate stylistycznie opowiadanie twórcze z dialogiem oraz wyczerpujący opis i list. • Bezbłędnie rozpoznaje funkcje składniowe wyrazów w zdaniu. • Bardzo dobrze stopniuje przymiotniki (stopniowanie regularne, nieregularne i opisowe). • Zapis wypowiedzi pisemnych jest bezbłędny lub zawiera jedynie sporadyczne, drobne usterki.
Celująca (6)	• Tworzy wypowiedzi pisemne o wysokim walorze estetycznym i językowym (własne opowiadania, baśnie, wiersze). • Bezbłędnie stosuje pełną wiedzę gramatyczną, ortograficzną i interpunkcyjną w praktyce.

III. TWORZENIE WYPOWIEDZI USTNYCH

Dopuszczająca (2)	• Wypowiada się krótkimi zdaniami na podany temat. • Wygłasza z pamięci krótki fragment tekstu z pomocą nauczyciela. • Stosuje podstawowe zwroty grzecznościowe w codziennej komunikacji.
Dostateczna (3)	• Opowiada o treści przeczytanego tekstu w sposób uporządkowany. • Wygłasza z pamięci tekst ze zrozumieniem, dbając o intonację i dykcję. • Bierze udział w rozmowie na zadany temat, odpowiadając na pytania zdaniami rozwiniętymi.
Dobra (4)	• Buduje wypowiedzi ustne płynne, poprawne pod względem językowym i kompozycyjnym. • Wygłasza z pamięci tekst z odpowiednią ekspresją, akcentowaniem i stosowaniem pauz. • Przedstawia własne zdanie w dyskusji i próbuje je uzasadnić.
Bardzo dobra (5)	• Wypowiada się swobodnie, precyzyjnie i dojrzałe na tematy literackie i społeczne. • Bezbłędnie recytuje teksty poetyckie z pełnym wyrazem emocjonalnym. • Kulturalnie i przekonująco argumentuje podczas dyskusji klasowej.

Celująca (6)	• Wypowiada się w sposób niezwykle dojrzały, używając bogatego i wysmakowanego słownictwa. • Przygotowuje wartościowe wystąpienia, prezentacje i krótkie formy dramatyczne. .

IV. ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY I TEKSTÓW LITERACKICH

Dopuszczająca (2)	• Wskazuje postacie, czas i miejsce akcji w utworze. • Odróżnia wiersz od prozy. • Rozpoznaje podstawowe gatunki: baśń, legenda, komiks. • Opisuje prostą ilustrację lub kadr komiksowy.
Dostateczna (3)	• Wskazuje w tekście epitety i porównania. • Odróżnia podmiot liryczny od autora oraz narratora od autora. • Rozróżnia fikcję literacką od elementów realistycznych i fantastycznych. • Wskazuje podstawowe elementy spektaklu teatralnego i filmu (rekwizyty, kostiumy, muzyka).
Dobra (4)	• Identfikuje w utworze uosobienie (personifikację), ożywienie (animizację) oraz wyrazy dźwiękonaśladowcze (onomatopeje). • Określa nastrój utworu i uczucia podmiotu lirycznego. • Dostrzega różnice między tekstem literackim a jego adaptacją filmową lub teatralną.
Bardzo dobra (5)	• Samodzielnie analizuje i interpretuje środki stylistyczne w poezji i prozie. • Określa wartości ważne dla bohaterów i odnosi je do uniwersalnych zasad etycznych. • Świadomie odbiera i ocenia dzieła sztuki, plakat, spektakl oraz film.
Celująca (6)	• Wykazuje się dojrzałą interpretacją dzieł literackich i tekstów kultury. Pisze scenariusz na podstawie fragmentu prozy. • Wykazuje się wiedzą z zakresu teatru, filmu i sztuk plastycznych.

V. SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA DO LEKTUR SZKOLNYCH

1. Jan Brzechwa – „Akademia Pana Kleksa” (Lektura obowiązkowa)

Dopuszczająca (2)	• Wymienia głównych bohaterów (Pan Kleks, Adaś Niezgódka, Szpak Mateusz). • Wskazuje miejsce akcji (ulica Czekoladowa) oraz podstawowy bieg wydarzeń. • Rozpoznaje utwór jako opowieść fantastyczno-baśniową. • Z pomocą nauczyciela opowiada o wyglądzie Pana Kleksa.

Dostateczna (3)	• Opowiada o nietypowych lekcjach w Akademii (kleksografia, przędzenie liter, leczenie sprzętów). • Odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych (magiczny guzik, powiększanie pompką, kraina bajek). • Opisuje wybrane postacie drugoplanowe (Alojzy, szpak Mateusz, dr Paj-Chi-Wo).
Dobra (4)	• Charakteryzuje Adasia Niezgódkę i opisuje jego przemianę z chłopca niesfornego w odpowiedzialnego. • Redaguje opis postaci lub opis Akademii Pan Kleksa. • Wskazuje w tekście epitety, porównania i uosobienia opisujące świat Akademii.

Bardzo dobra (5)	• Wyjaśnia znaczenie przenośne baśniowych motywów oraz moralne przesłanie utworu. • Redaguje bogate opowiadanie twórcze na temat nowej przygody w Akademii z zachowaniem dialogów. • Dostrzega i analizuje elementy humoru w utworze.
Celująca (6)	• Interpretuje symbolikę utworu i jego miejsce w literaturze dziecięcej. • Porównuje książkę z adaptacją filmową (klasyczną i współczesną). • Tworzy własny autorski projekt literacki lub ilustracyjny inspirowany utworami Brzechwy.

2. Janusz Christa – „Kajko i Kokosz. Szkoła latania" (Komiks obowiązkowy)

Dopuszczająca (2)	• Wymienia głównych bohaterów (Kajko, Kokosz, kasztelan Mirmił, Łamignat, Hegemon). • Rozpoznaje komiks jako formę składającą się z obrazków i tekstu. • Wskazuje dymek komiksowy oraz kadr. • Z pomocą nauczyciela krótko opowiada, dokąd udali się bohaterowie (wyprawa na Łysą Górę).
Dostateczna (3)	• Opisuje cechy charakteru Kajka (rozważny, odważny) i Kokosza (przesądny, łakomy, silny). • Rozpoznaje wyrazy dźwiękonaśladowcze (onomatopeje) na kadrach komiksu i wyjaśnia ich rolę. • Opowiada przebieg wyprawy do Szkoły Latania oraz podstęp Zbójcerzy.
Dobra (4)	• Charakteryzuje postacie drugoplanowe (Mirmił, Lubawa, Oferma, Kapral). • Przekształca fragment komiksu na tradycyjne opowiadanie pisane z dialogiem. • Wskazuje elementy humoru w zachowaniu bohaterów i rysunkach.

Bardzo dobra (5)	• Analizuje różne odmiany komizmu w utworze (słowny, sytuacyjny, postaci). • Ocenia postawy bohaterów i wyciąga wnioski dotyczące przyjaźni i lojalności. • Redaguje dojrzałe opowiadanie na podstawie komiksu z zachowaniem wyznaczników gatunku.
Celująca (6)	• Tworzy własny autorski komiks ze scenariuszem, rysunkami i dymkami. • Analizuje dorobek Janusza Christy i porównuje komiks z tradycyjną prozą.

3. René Goscinny, Jean-Jacques Sempé – „Mikołajek" (Wybór opowiadań obowiązkowych)

Dopuszczająca (2)	• Wymienia Mikołajka i przynajmniej 3 kolegów z klasy (Alcest, Gotfryd, Ananiasz, Kleofas, Euzebiusz). • Wskazuje, że narratorem utworu jest sam Mikołajek (narracja pierwszoosobowa). • Z pomocą nauczyciela opowiada o jednym wybranym opowiadaniu.
Dostateczna (3)	• Opowiada o przygodach Mikołajka i jego kolegów w szkole i w domu. • Rozpoznaje i opisuje postacie dorosłych (Pan Rosół, rodzice, nauczycielka). • Wskazuje sytuacje humorystyczne w omawianych tekstach.

Dobra (4)	• Opisuje relacje rówieśnicze łączące chłopców i sposoby rozwiązywania przez nich konfliktów. • Redaguje streszczenie opowiadania lub opis wybranego bohatera. • Rozpoznaje specyficzny język narratora dziecięcego.
Bardzo dobra (5)	• Analizuje źródła humoru (słownego, sytuacyjnego, postaci) w utworze. • Ocenia zachowanie bohaterów pod kątem kultury osobistej i zasad panujących w szkole. • Redaguje własne opowiadanie w stylu Mikołajka.
Celująca (6)	• Porównuje utwór ze współczesnymi opowiadaniami dla dzieci i młodzieży. • Tworzy scenariusz scenki teatralnej na podstawie opowiadania o Mikołajku. • Wykazuje się znajomością innych tomów z serii o Mikołajku.

4. Andrzej Maleszka – „Magiczne drzewo. Czerwone krzesło" (Lektura uzupełniająca)

Dopuszczająca (2)	• Wskazuje magiczny przedmiot (czerwone krzesło z powalonego dębu) i jego niezwykłą właściwość. • Wymienia imiona głównych bohaterów (Kuki, Tosia, Filip). • Z pomocą nauczyciela określa cel wyprawy dzieci (uwolnienie rodziców).
Dostateczna (3)	• Opowiada o przygodach rodzeństwa podczas podróży wycieczkowcem. • Odróżnia życzenia dobre i odpowiedzialne od nieprzemyślanych. • Ustala kolejność zdarzeń w powieści.
Dobra (4)	• Charakteryzuje postawy rodzeństwa w sytuacjach zagrożenia i trudnych wyborów. • Redaguje opis magicznego przedmiotu lub opis przygody bohaterów. • Wskazuje w tekście elementy budujące napięcie i tajemniczość.
Bardzo dobra (5)	• Wyjaśnia głębokie przesłanie utworu dotyczące odpowiedzialności za własne słowa i decyzje. • Redaguje dojrzałe opowiadanie twórcze: „Gdybym znalazł mebel z Magicznego Drzewa...”. • Określa cechy powieści fantastyczno-przygodowej.
Celująca (6)	• Porównuje książkę z adaptacją filmową oraz innymi tomami cyklu Maleszki. • Tworzy autorski projekt kolejnej przygody z udziałem czerwonemu krzesła.

VI. SYSTEM OCENIANIA FORM PISEMNYCH

1. Kryteria jakościowe oceniania wypowiedzi pisemnych (opowiadanie, opis, list, zaproszenie, ogłoszenie)

Realizacja tematu	Poziom wysoki: Pełna zgodność z tematem, wyczerpanie wątków, bogactwo szczegółów. Poziom podstawowy: Temat podjęty w sposób wystarczający, ujęcie schematyczne. Poziom niskie opanowanie: Praca częściowo odbiega od tematu lub jest pobieżna.
Elementy gatunkowe	Poziom wysoki: Pełna obecność wszystkich wymaganych elementów formy gatunkowej. Poziom podstawowy: Obecność większości elementów gatunkowych z drobnymi usterkami. Poziom niskie opanowanie: Brak kluczowych elementów strukturalnych danej formy.
Kompozycja i akapity	Poziom wysoki: Przejrzysta kompozycja trójdzielna (wstęp, rozwinięcie, zakończenie), prawidłowe stosowanie akapitów. Poziom podstawowy: Zaznaczona trójdzielność, sporadyczne błędy w podziale na akapity. Poziom niskie opanowanie: Brak spójności, tekst jednolity bez akapitów.

Styl i język	Poziom wysoki: Bogate słownictwo, poprawne struktury składniowe, stosowność stylu. Poziom podstawowy: Słownictwo proste, poprawne, sporadyczne błędy powtórzeniowe. Poziom niskie opanowanie: Liczne błędy słownikowe, ubogie słownictwo, powtórzenia.
Ortografia i interpunkcja	Poziom wysoki: Zapis bezbłędny lub z nielicznymi drobnymi usterkami. Poziom podstawowy: Sporadyczne błędy ortograficzne i interpunkcyjne niezakłócające komunikacji. Poziom niskie opanowanie: Liczne błędy ortograficzne i interpunkcyjne utrudniające odbiór tekstu.

2.Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

3.Sposoby sprawdzania osiągnięć uczniów
Osiągnięcia uczniów sprawdzane są w formach pisemnych i ustnych.

4.Warunki i tryb otrzymania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej
Po przedstawieniu przez nauczyciela j. polskiego przewidywanej rocznej oceny klasyfikacyjnej, uczeń może nie zgodzić się z propozycją .Ma możliwość złożenia wniosku o podwyższenie oceny. W ciągu dwóch dni od złożenia wniosku pisze test sprawdzający wiedzę i umiejętności przewidziane w wymaganiach na wnioskowaną ocenę.

5. Dostosowanie wymagań edukacyjnych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (PPP)

Dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego lub opinię Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej (np. dysleksja, dysgrafia, dysortografia, słabowidzenie, niedosłuch, ADHD, autyzm/Zespół Aspergera) wymagania edukacyjne ulegają zindywidualizowanemu dostosowaniu: • **Dysleksja i dysortografia:** Błędy ortograficzne i interpunkcyjne nie obniżają oceny ogólnej z pracy pisemnej, jeśli treść, kompozycja i język są poprawne. Wydłużony czas na wykonywanie sprawdzianów pisemnych. • **Dysgrafia:** Zezwolenie na pisanie prac na komputerze lub zamiana prac pisemnych na wypowiedzi ustne w sytuacjach uzasadnionych opinią.
• **Trudności w skupieniu uwagi / Wolne tempo pracy:** Zmniejszenie liczby zadań do wykonania na sprawdzianie przy zachowaniu sprawdzania kluczowych umiejętności z podstawy programowej.